

Errenteria

JAUREGI, Jose Mari
Udal ordezkaria

Egunon guztioi:

Bueno Errenterian zertan ari garen azaltzea tokatzen zait niri.

Errenterian 1997an Euskararen erabilera sustatzeko ordenantza onartu zen: Ordenantza honek 15. artikuluan dio, Udala arduratuko dela herriko izendegi ofiziala finkatzeaz eta udalerriko toponimiaren bilketa lana egiteaz.

Esan bezala, alde batetik, herriko kale izendegia zehazteko lanak era abian jarri ziren, bitarte horretan eztabaida asko izan dira herrian, eta oraindik ere eztabaida horietako batzuk mantentzen dira. Esate baterako herriaren izena zein izan behar lukeen. Hor ibilbide bat egiten joan gara. 90eko hamarkada arte herria Renteria izan da ofizialki, 90eko hamarkadan denbora batez, Renteria-Errenteria, izan da eta gaur egun berriz Errenteria da izen ofiziala. Dena den, bada herrian zenbait jende herriaren izena Orereta izan behar lukeela dioena. Toponomastikarekin ezer ikustekorik ez duten planteamenduak alde batera utzita, Orereta izena arkaismo edo kultismo moduan mantendu daiteke (adibidez Itzurun edo Easo, Donostia/San Sebastianen kasuan; edo Illuro, Mataró-ren kasuan).

Toponimiaren inguruan aurretik ere zenbati lan eginak ziren: 1995ean Batzorde berezi bat sortu zen Errenteriako Toponimia guztiaren ikerketaren jarraipena egiteko.

Batzorde honek Errenteriarren mapa topografiko-toponimiko bat egiteko ardurua hartu zuen. Helburua zen bizirik dauden toponimoen inbentario bat egitea.

1999an ikerketa toponimikoa egiteko lehiaketarako deialdia egin zen eta 2000ko otsailean Ikermapeko lan talde bati eman zitzaion, lan talde honek Imanol Goikoetxearen zuzendaritzapean egin ditu lanak. Lana hasera batean 18 hilabetetan egitekoa bazen ere, azaleratu zen dokumentazioaren kopurua hain handia izanenez luzatu egin zen, eta 2001ean, datu bilketa egin zegoela kontsideratu zen, nahiz eta zalantza batzuk argitzeko izan. Ondoren, txosten berri bat egin zen eta Euskaltzaindiari eman zitzaion honen gainbegira zezan 2002 udan.

2003an Euskaltzaindiak txostena itzuli zuen zuzenketak egin ondoren eta 2003ko ekainean lana bukatutzat eman zen.

Baina, bueno 2003an lana bukatua zegoen.

Ondoren sortu zitzaigun arazoa zera zen: zer egin horrelako lan batekin? Nola gizarteratu genezakeen? Nola bideratu Erreteriarrengana

Hasiera batean liburu bat argitaratzea pentsatu zen, baina ez geunden oso konbentzituak. Gaian aditu direnentzat oso interesgarria litzateke agian, baina pentsatzen genuen liburu hori apalak apaintzeko erabiliko zela. Eta hori ere ez genuen nahi. Zerbait gehiago lortu nahi genuen.

Une horretan beste hausnarketa bat ere bagenuen herrian.

Kontuan izan behar dugu Erreterria asko aldatu dela azken 50 edo 60 urte hauetan. Erreterriak 1950 urtean 12.000 biztanle inguru zituen, eta 25 urte geroago, 1975 urtean, 46.000 biztanletik gora ditu. Hau da bere biztanlegoa laukoiztu egin du. Erreterriak jende uholdea jaso du, lehenengo aldi batean, estatuko beste herrialdeetatik, eta orain, berriz penintsulaz kanpoko etorkinak. Honen ondorioz zera dator: Biztanleak herriarekin duen lotura eskasa edo nolabaiteko lotura eza. Herriarekiko atxikimendu eskasa. Esate baterako, guk badugu auzo bat nahiko aparte geratzen dena: Beraun, bada auzo honetako biztanleek Erreterriara jaitsi behar dutela esaten dute beraien artean hitz egiten dutenean. Edo galdetuz gero Beraun-goak direla esango dizute zuzen-zuzenean.

Edo beste adibide bat jartzeagatik: Imanol Goikoetxeak toponimia lanean aipatzen du, bitxikerien artean, harritu egin direla Erreterriako erdi-

guneko oikonimo guztiak, etxeen izenak, galdu egin direlako, eta hori Errenterian gertatu bada ere, ez da horrela izan Oiartzunen edo Lezon.

Eta guk hor eragin nahi genuen, gure nahia da biztanleen herritar identitatea lantzea, eta herriarekin duen lotura handitzea, (eta bide batez hizkuntzarekin) eta horretarako nahitaezkoa da herria ondo ezagutzea.

Eta horrela egon ginen zenbait urtetan. Urte horietan zehar teknologia berriek aurrerakada handia eman dute eta 2007an berriro heldu genion gaiari Iruditzen zitzaigun teknologia horiek erabiliz 2003an egindako lan haren fruitua herriari hurbiltzeko aukera handiagoa genuela. Gure nahia zen herritarrek herriaren ezagutza sakonagoa izatea, Errenteriarren identitatea lantzea. Biztanleek herriarekin duten lotura sendotzea, Errenteriak mendeetan zehar pilatu duen ondare kulturala ezagutzera ematea da asmoa.

Hausnarketa horren ondorioz «Herria Ezagutzen» izeneko egitasmoan sartu ginen burubelarri.

Egitasmo hau aurrera eramateko UTE baten laguntza, aldi baterako enpresen batura baten laguntza izan dugu. 2007an adjudikatu zitzaion kontratua Iametzta eta Xangorin enpresek osatutako UTEari.

«Herria ezagutzen» egitasmo integrala izatea nahi genuen, eta proposamen horrek hainbat proiektu hartzen zituen bere baitan: toponimia web gunea, herriko hainbat ibilbide «errota bidea» «baserri historikoak»... Herriko jendearen kontakizunak, ipuinak...

Eta eskolarako Unitate didaktikoak sortzea ere erabaki zen. Herriko ikastetxeetako irakasleekin harremanetan jarrita Historia, Errenteriako gune ospetsuak historian, pertsonaiak..., informazio hori dena ikastetxeen urteko programazioan txertatzea pentsatu zen. Kulturaren transmisio hau guztia bereziki ikasleei, gazteei ematea baita ideia nagusia. Une honetan lehen unitatearen zirriborroa egina dago eta Errenteriako eskoletako irakasleen azterketa pasatzen ari da.

Ondoren bigarren web gune bat ere egin nahi dugu herriaren ondare kultural hori herritarren eskura jartzeko, modu erakargarri batean. Web berri horretan toponimia web gunea ere txertatuko dugu, baina beste eduki

batzuk ere jarri nahi ditugu: mapa didaktiko bat, herriko jendearen kontakizunak, ibilbide historikoak, azken finean ondarearekin lotutako gaiak. Gainera nolabaiteko lehiaketaren bat ere antolatu nahi genuke web horretan bertan, jendea erabiltzera bultzatzeko.

Honela bada, esan bezala, une honetan eskuartean duguna zera da: toponimiari buruzko web gunea. Eta horixe aurkeztuko dizuet nik gaur. Bertara errenteria.net-etik sartuko gara.